

ביאורים לפרקי אבות

יב הִלֵּל וְשִׂמְאֵי קָבְלוּ מֵהֶם, הִלֵּל אֹמֵר: הָיוּ מִתְלַמְּדֵי
שָׁר אַהֲרֹן, אוֹהֵב שְׁלוֹם, וְרוֹדֵף שְׁלוֹם ⁽⁶⁾, אוֹהֵב
אֶת הַבְּרִיּוֹת ⁽⁷⁾, וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה:

~ פירוש ר"ע מברטנורא ~

היו מתלמידי של אהרן אוהב שלום ורודף שלום. פ'שו באבות דרבי נתן, כיצד היה אהרן אוהב שלום, בשהיה רואה שני בני אדם מתקוטטים היה הולך לכל אחד מהם שלא מדעת חברו, ואומר לו ראה חברך איך הוא מתחרט ומפכה את עצמו על שקטא לך, והוא אומר לי שאבא אליך שתמחל לו, ומתוך כך בשהיו פוגעים זה בזה היו מנשקים זה את זה. וכיצד היה מקרב את הבריות לתורה, בשהיה יודע באדם שעבר עברה היה מתחבר (8) עמו ומראה לו פנים צהבות, והיה אותו אדם מתבטש ואומר אלו היה יודע צדיק זה מעשי הרעים כמה היה מתרחק ממני, ומתוך כך היה חוזר למוטב. הוא שהנביא מעיד עליו (מלאכי ב: 7) בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון:

~ עיקר תוספות יו"ט ~

(6) ורודף כו'. בענין שנאמר בקש שלום וירדפהו: (7) אוהב כו'. לפי שהם בריותיו של הקדוש ברוך הוא ולפיכך ראוי שתאהבם, וגם שתהיה האהבה מזה הפנים, ולא מפנים אחרים, כגון מפני הנאה (8) ורודף כו'. לפי שהם בריותיו של הקדוש ברוך הוא ולפיכך ראוי שתאהבם, וגם שתהיה האהבה מזה הפנים, ולא מפנים אחרים, כגון מפני הנאה

~ משיחת ש"פ נשא ה'תנש"א ~

„פרקי אבות הם חלק מתורה שבע"פ שלימודה צריך להיות בהבנה והשגה דוקא, ולכן אין להסתפק באמירת פרקי אבות, אלא צריכים ללמדם בעיון, כראוי בתורה שבע"פ.

אלא שמכיון ש,איני מבקש . . . אלא לפי כחן, לא תובעים מכאור"א שילמד בעיון את כל המשניות דכל פרק בכל שבת ושבת, מכיון שמסתמא ענין זה יקשה להביאו לידי פועל: אבל עכ"פ משנה אחת בכל פרק, יש ללמוד בעיון כדבעי, והיינו שנוסף לאמירת המשניות בנוסח דאדמו"ר הזקן המודפס בסידור (ששם לא נדפסו המפרשים), יחזיק לידו ג"כ ספר משניות עם מפרשי המשנה, עכ"פ ספרי המשניות עם עיקר תוספות יו"ט ופירוש רבי עובדי' מברטנורא (המפרשים היסודיים), וילמד מתוכם עכ"פ משנה אחת עם המפרשים (שהם התורה שבע"פ בתורה שבע"פ גופא).

והאמור שייך במיוחד לתלמידי התמימים, שזהו עיקר ענינם – לימוד התורה בפירושי, בהבנה והשגה, ואדרבה: הסדר אצלם הוא הפוך – בתחילה לימוד לעיונא, ואח"כ אמירה סתם.

(בלתי מוגה – דברי משיח ח"ד ע' 130)

רבי אומר . . .

ביאור מתורת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ז

(יב) הוי מתלמידיו של אהרן

ביחד עם הרבים, שעל ידי זה ניתוסף בה יותר מצד „קנאת סופרים תרבה חכמה“¹, „תרבה“ דייקא, שריבוי אמיתי הוא בלי גבול, היינו לא רק באופן ד„בכל מאדך“, מאד שלך, אף שלגבי חברו הרי זה במדידה והגבלה, אלא שזהו באופן של בלי גבול גם לגבי חברו (שאר תלמידיו של אהרן), ועד שקשור עם בלי גבול האמיתי.²

הוי – לשון ציווי, שאין זה רק סיפור על דבר הנהגה דמדת חסידות, כבכמה ענינים במכילתין, אלא ציווי והוראה להיות מתלמידיו של אהרן. ויש לומר, שהלשון „הוי“ כולל גם נתינת רשות ויכולת.

מתלמידיו – לשון רבים (ולא „מתלמידו“), היינו שהשתדלות זו היא

(1) ב"ב כא, א. (2) ראה תו"א מקץ לט, ד. (3) ספר"ש תנשא" ח"ב עמ' 717.

אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

שעושים פשרות בתורה ויהדות, אלא על דרך שמצינו לגבי לימוד התורה, שעם תינוק מתחילים בלימוד הא"ב, ולאחר מכן מלמדים אותו צירוף כמה אותיות, כמה תיבות ועד שזוכה ללמוד את כל התורה כולה. פשוט, שלימוד הא"ב עם תינוק אינו „פשרה“ כלל, ואין בזה כל וויתור או גרעון, אלא זהו סדר הלימוד. ואף לגבי חיזוק היהדות כן: כאשר מתעסקים עם „תינוק“ (ברוחניות), שאין לו שום ידיעה בעניני יהדות, צריכים ללמדו לכל-לראש את הא"ב של „יהדות“: אבל תיכף בהתחלה זו יודע ה„תינוק“ שאין הא"ב כל התורה כולה, אלא שבמצבו עתה הרי מתחילים בקיום מצוה אחת, ובמשך הזמן ילך מחיל אל חיל, כמאמר רז"ל² „מצוה גוררת מצוה“³.

היינו שצריכים לקרב את הבריות לתורה, ולא להיפך, לקרב ולהוריד את התורה ח"ו אל הבריות, על ידי וויתורים ופשרות וגרעונות בהלכות התורה. וזאת, גם במקרה שנדמה לנו שיתכן שדוקא פשרה זו תקרב את הזולת לתורה, על כל פנים לקיום מצוות אחדות. שכן, התורה היא תורת אמת, ולא ניתנה לפשרות, וכל יהודי, מבלי הבט על מצבו ומקומו, חובתו לקבל ולקיים את כל התורה כולה.

ואין זה סותר לכך שההשתדלות בחיזוק היהדות היא „בכל אתר ואתר לפי ענינו“, ועד שלפעמים צריכה להיות ההשתדלות באופן דלאט-לאט, ועד שמי שהוא בגדר תינוק שנשבה לבין העכו"ם, יתחיל בקיום מצוה אחת וכיוצא בזה. שכן, אין פירוש הדברים

(1) אגרות-קודש אדמו"ר הריי"צ ח"ב עמ' פ. (2) לקמן פ"ד מ"ב. (3) לקו"ש חל"ג עמ' 147.

